

4.2.3. A čo tak renovovať národné hospodárstva jednotlivých krajín?

z KAPITOLY 4. : Samotné uvedenie *ekonomiky po kapitalizme* do praxe

Len z nedávnej ekonomickej histórie vieme, že národné štáty sa vyznačujú tým, že majú svoje národné hospodárstvo. Píše sa rok 2017, mnohí politici, masmédiá, učitelia i pracovníci štátnej administratívy ešte stále udržujú ten pojem národné hospodárstvo v terminológii svojej komunikácie, ale natíska sa otázka: skutočne ešte dnes existuje na úrovni republiky hospodársky systém, ktorý zodpovedá tomu pojmu národné hospodárstvo?

Národné hospodárstvo štátu je totiž definované takto:

Stručná náučná kapitolka o národnom hospodárstve "v kocke":

Čo je **národné hospodárstvo** – je to komplex jednotlivých oblastí ekonomických činností v určitej krajine. Tieto oblasti sú úzko späté (prepojené) a vzájomne závislé. Medzi jednotlivými subjektami v rámci národného hospodárstva teda existujú určité väzby a vzťahy. **Národné hospodárstvo je teda ekonomikou príslušnej krajiny. Môžeme teda hovoriť o národnej ekonomike.**

Súhrn všetkých národných hospodárstiev na svete tvorí potom **svetové hospodárstvo**. Proces vzájomného približovania sa a spájania ekonomík do väčších celkov na základe spoločných záujmov a cieľov sa označuje ako ekonomická integrácia. Pokrok výrobných síl, informačné technológie a technologický vývoj spolu s neúmerne vysokou koncentráciou kapitálu vytvorilo celosvetovú **globalizáciu**, ktorá vyvolala pozitívne výsledky, ale aj podstatné ohrozenie života ľudí vo svete. Niektorí sa vyjadrujú, že globalizácia je nezvratným, alebo aj prírodným procesom. Vieme, že každý proces sa môže zvrhnúť a proces globalizácie sa zvrhol, tak ako keď v bunkách prevládne rakovinový rast. Liekom proti tomuto zvrhnutiu sa je tvorba národohospodárskych komplexov na nových technologických, politických a spoločenských základoch.

Národné hospodárstvo každej krajiny má svoju charakteristickú odvetvovú a sektorovú štruktúru

Odvetvová štruktúra národného hospodárstva

Jednotlivé národohospodárske odvetvie tvoria hospodárske organizácie - podniky s rovnakým alebo príbuzným zameraním. Jednotlivé odvetvia možno potom ďalej členiť na pododvetvia. V čs.praxi sa im hovorilo ako odborové členenie.

Rozlišujeme výrobné odvetvia – priemysel, poľnohospodárstvo, stavebníctvo, výrobné služby, nákladná doprava, a nevýrobné odvetvia – školstvo, kultúra, zdravotníctvo, nevýrobné služby, osobná doprava, atd.

V odvetví poľnohospodárstva je napríklad odbor živočíšna výroba, v odvetví priemysel je celé pododvetvie potravinársky priemysel, v ňom je odbor mäso spracujúci priemysel. A podľa charakteru technológií sa člení ďalej.

Sektorová štruktúra národného hospodárstva

Jednotlivé odvetvia sa v procese ekonomického rozvoja nevyvíjali rovnako. V dôsledku toho sa vytvorilo viacero sfér – sektorov ekonomickej činnosti. Rozdiely medzi nimi sú v charaktere a dôležitosti hospodárskej činnosti pre spoločnosť, v charaktere ide o tempo vedecko-technického pokroku, o rast produktivity práce, o investičnú náročnosť a pod. Rozlišujeme:

Primárny sektor – tvoria ho odvetvia produkujúce základné suroviny a materiály (napr. ťažobný priemysel, poľnohospodárstvo, lesníctvo). Charakteristickým znakom primárneho sektora je spätosť s prírodou a využívanie prírodných zdrojov, ako je nerastné bohatstvo krajiny, voda, pôda, v podstate moderne povedané ide o využívanie národného bohatstva krajiny. Perspektívou pre 21. storočie je prepojenie práve tohto primárneho sektora s technologickými možnosťami vývoja výrobných síl v 21. storočí a zároveň „socializovanie“, teda poskytovanie množstva pracovných príležitostí pre národný štát v klasických odvetviach národného hospodárstva.

Sekundárny sektor – tvoria ho odvetvia spracovateľského priemyslu, ktoré spracovávajú suroviny a produkty v hospodárskom zmysle z primárneho sektora. Napríklad potravinársky, elektronický, textilný, odevný priemysel, stavebný, kovospracujúci, drevospracujúci, sklársky priemysel a podobne). Tento sektor sa vyznačuje rýchlym tempom zavádzania vedecko-technického pokroku, rýchlym rastom produktivity práce, vysokou investičnou náročnosťou a potrebou silných významných inovácií, takisto rýchlou obmenou sortimentu a často náročnosťou na vzdelanie pracovných síl. Dnes v 21. storočí tvorí stále dominantný národohospodársky sektor.

Terciárny sektor – zahŕňa všetky druhy „hospodárskeho servisu“ pre samotný prvý a druhý sektor – je to sektor služieb, obchodu, dopravy a logistiky, informačné technológie a „spoje“ teda elektronická komunikácia. Ide o najrýchlejšie sa rozvíjajúci sektor. Donedávna išlo o najnižšiu investičnú náročnosť, avšak rýchle tempo vedecko-technického pokroku, vysoký rast produktivity práce a potreba automatizácie premenili tento sektor na vysoko investične rozvinutý a zároveň vysoko náročný na vzdelanie.

Kvartérny sektor – tento sektor tvoria oblasti vedy a techniky, výskumu, školstva, teda vzdelávania všeobecne a zdravotníctvo. Patria sem finančne náročné činnosti, na ktorých rozvoji sa podieľa štát. Do tohto sektora síce v 21. storočí prenikol záujem o investovanie, ale tieto procesy investovania spôsobili nebezpečné vytvorenie trhov tam, kde ide o samotnú ľudskú existenciu. Zo zdravia, výchovy, vzdelávania, výskumu sa stali trhové produkty zamerané na predaj so ziskom a už Ch. Handy poukazuje na nebezpečnosť tohto vývoja do budúcnosti.

Rozoznávame ďalej **oblastnú štruktúru národného hospodárstva** – vyplýva z územno-správneho členenia danej krajiny (možno členiť podľa VÚC, až na kraje, okresy, priemysel v nich, sledovanie tvorby hrubého domáceho príjmu)

Štruktúra národného hospodárstva z hľadiska klasifikácie produkcie – je tu členenie na základe Európskeho štandardu pre členské krajiny EÚ. Slúži na kategorizáciu výrobkov a služieb. Dobré vedecko-výskumné pracovisko by vedelo inovovať a kategorizovať služby a výrobky pre potreby národnej úrovne ekonomiky.

Národné hospodárstvo tvoria všetky subjekty na území štátu, ktoré vykonávajú ekonomické činnosti.

Národné hospodárstvo každej krajiny je teda tvorené týmito subjektami:

- výrobné a obchodné podniky - hospodárske organizácie, neziskové subjekty v právnej forme právnických a fyzických osôb;
  - domácnosti, hospodáriace na základe príjmu a výdavov jednotlivcov, rodín;
  - štát /vládne inštitúcie/ a verejná správa hospodáriace s verejnými rozpočtovými prostriedkami;
  - banky a finančné inštitúcie, pôsobiace pri obehu peňazí a investičnej činnosti.
- Tieto subjekty sú v rámci deľby práce od seba závislé a navzájom úzko spojené.

*Takže toľko ku krásnej národohospodárskej teórii štátu „v kocke“. Dnes musíme žiaľ konštatovať, že v praxi globalizácie už prestávajú národohospodárske systémy fungovať, v priebehu víťazného liberálneho pochodu globalizácie a politickej deregulácie hospodárskych činností vo všetkých krajinách aspoň tu v Európskej únii, sa národohospodárske komplexy v zmysle týchto uvedených definícií rozpustili. Boli“ rozprášané“ a **deregulované** za víťazného pochodu globálnych korporácií. Nastáva nevyhnutnosť obnoviť procesy národohospodárskeho rozvoja Slovenska a renovovať národné hospodárstvo Slovenskej republiky. Nik to za nás neurobí! Sme povinní zodpovednosťou sami k sebe a k svojim potomkom, lebo ak sa niečo vo svete stane, budeme akurát tak predmetom masmediálneho záujmu globálnych médií a charitatívnej pomoci od bohatších, ale to bude ozaj horšie, ako stav keď zanikla Veľká Morava.*